

Sygn. akt III CZ 14/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa Gminy Miejskiej K.
przeciwko I. K.- P. i in. ,
o rozwiązanie umowy najmu i eksmisję,
oraz z powództwa wzajemnego I. K. – P.
przeciwko Gminie Miejskiej K.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 maja 2014 r.,
zażalenia I. K.- P.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 8 stycznia 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 8 stycznia 2014 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanej i powódki wzajemnej I. K.- P. od wyroku tego Sądu z 21 listopada 2012 r. Sąd Apelacyjny wskazał, że na skarżącej, która jest adwokatem, na podstawie art. 112 ust. 3 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ciążył obowiązek uiszczenia połowy opłaty sądowej od skargi kasacyjnej w kwocie 5 857,50 zł w terminie tygodnia od doręczenia postanowienia o częściowym zwolnieniu jej od opłaty od skargi kasacyjnej. Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu wobec nieopłacenia w terminie.

W zażaleniu na postanowienie z 8 stycznia 2014 r. pozwana i powódka wzajemna zarzuciła, że Sąd Apelacyjny błędnie uznał, iż wniesiona przez nią skarga kasacyjna obejmowała tylko jedno żądanie, a mianowicie żądanie zobowiązania Gminy Miejskiej K. do realizacji przez Prezydenta Miasta K. uchwały Rady Miasta K. z 11 czerwca 2008 r. i na jej podstawie zobowiązania Gminy do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie sprzedaży na rzecz skarżącej spornego lokalu. Skarżąca twierdziła, że już w apelacji kwestionowała „zredukowanie przedmiotu sporu do żądania złożenia oświadczenia woli na gruncie cywilnego prawa, pomijając roszczenie o innym charakterze, a to o dokonanie czynności przez Prezydenta Miasta polegającej na przeznaczaniu mieszkania na sprzedaż, stosownego ogłoszenia i powiadomienia o tym, co dopiero zaktualizowałoby roszczenie cywilnoprawne”.

Pozwana i powódka wzajemna wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Wobec stanowiska skarżącej, w pierwszej kolejności należy rozważyć kwestię żądań rozpoznanych przez Sądy obu instancji w niniejszej sprawie, gdyż skarga kasacyjna mogła być przez skarżącą wniesiona tylko od istniejącego orzeczenia.

Niewątpliwie, Gmina Miejska K. wystąpiła przeciwko B. K., jako najemcy, z żądaniem rozwiązania stosunku najmu, a przeciwko skarżącej i innym osobom, w

tym i B. K. z żądaniem nakazania im opróżnienia, opuszczenia i wydania lokalu mieszkalnego.

B. K. wystąpiła przeciwko Gminie Miejskiej K. z powództwem wzajemnym, w którym zgłosiła żądanie zobowiązania Prezydenta Miasta K. do podjęcia takich czynności, które doprowadziłyby do zrealizowania uchwały Rady Miasta K. w sprawie określenia zasad zbywania w trybie bezprzetargowym lokali stanowiących własność Gminy na rzecz najemców tych lokali. Żądanie to zostało uzupełnione i sprecyzowane w piśmie procesowym z 6 lipca 2011 r. w ten sposób, że powódka wzajemna zażądała też zobowiązania Gminy Miejskiej K. do zawarcia z nią umowy sprzedaży lokalu (k. 225).

Wyrokiem z 20 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił zarówno powództwo główne wniesione w sprawie, jak i powództwo wzajemne. Apelację od tego wyroku wniosła Gmina Miejska K., jak również I. K.- P., następczyni prawna zmarłej B. K. jako powódka wzajemna. Wyrokiem z 21 listopada 2012 r. Sąd Apelacyjny oddalił obie te apelacje, a nadto odrzucił apelację pozwanej i powódki wzajemnej w części, w której dotyczyła ona rozstrzygnięcia o żądaniu zgłoszonym w powództwie głównym. W motywach wyroku Sąd Apelacyjny odniósł się do obu rozpoznawanych powództw i zarzutów przytoczonych przeciwko rozstrzygnięciom wydanym w stosunku do nich przez Sąd Okręgowy w środkach zaskarżenia wniesionych przez obie strony.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła pozwana i powódka wzajemna I. K.- P. w części, to jest co do rozstrzygnięcia w pkt 2, oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Niewątpliwie zatem ten środek zaskarżenia dotyczył rozstrzygnięcia o żądaniu zgłoszonym przez pozwaną w pozwie wzajemnym, sprecyzowanym co do jego treści w piśmie procesowym z 6 lipca 2011 r. (k. 225). Powódka wzajemna oznaczyła wartość przedmiotu zaskarżenia co do tego żądania na kwotę 240.000 zł i uzyskała zwolnienie od obowiązku uiszczenia połowy opłaty od skargi kasacyjnej, należnej przy tej wartości przedmiotu zaskarżenia. Odpis postanowienia Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego wniosek powódki wzajemnej o zwolnienie od kosztów został jej doręczony 10 grudnia 2013 r. Powódka wzajemna nie uregulowała opłaty należnej ostatecznie od skargi

kasacyjnej. W piśmie z 17 grudnia 2013 r. złożyła natomiast oświadczenie, że cofa skargę kasacyjną „w zakresie żądania przeniesienia własności przedmiotowego lokalu”, a prosi o jej rozpoznanie w zakresie „objętym uprzednio postępowaniem przed WSA w K., sygn. akt: III SA/Kr .../09”.

Trzeba zauważyć, że przedmiotem skargi kasacyjnej nie jest żądanie pozwu (tak głównego, jak i wzajemnego), lecz rozstrzygnięcie o tym żądaniu, a to oznacza, że oświadczenie złożone przez powódkę wzajemną powinno identyfikować granice zaskarżenia w relacji do wyroku wydanego w sprawie przez Sąd Apelacyjny, nie zaś w relacji do żądań zgłoszonych przez nią w pismach składanych w toku postępowania. Istotniejsze jednak jest to, że z zacytowanego oświadczenia nie wynika, żeby miało ono znaczenie dla wartości przedmiotu zaskarżenia określonej przez powódkę w skardze kasacyjnej na 240.000 zł. Gdyby tak miało być, to obowiązkiem powódki było wskazanie na tę nową wartość przedmiotu zaskarżenia i uregulowanie w terminie opłaty stosunkowej należnej w sprawie przy przyjęciu, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest inna niż pierwotnie podana.

2. Znowelizowany art. 112 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obowiązujący od 19 kwietnia 2010 r., wprowadzony ustawą z 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45) w ust. 3 stwierdza, że jeżeli pismo procesowe, podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego i wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do uiszczenia opłaty biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Wyłączona została przy tym zasada przewidziana w art. 112 ust. 2 u.k.s.c., wedle której, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c. Zmiana treści art. 112 u.k.s.c. dotyczy sytuacji, w której czynności za stronę wykonuje profesjonalny pełnomocnik, a ich charakter nie wymaga dodatkowych wskazówek ze strony sądu.

Na pełnomocniku takim ciąży zatem obowiązek samodzielnego określenia i wniesienia opłaty stałej lub stosunkowej, obliczonej od podanej przez stronę wartości przedmiotu sporu (art. 130² § 1 k.p.c.). Podkreślić przy tym trzeba, że ustawodawca w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. nie ogranicza zastosowania normy w nim wyrażonej od całkowitego albo częściowego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 2 czerwca 2011 r., (I CZ 51/11, nie publ.), za takim rozumieniem art. 112 ust. 3 u.k.s.c. przemawia nadto cel jego ustanowienia, aktualny także w razie częściowego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, a polegający na przyspieszeniu postępowań sądowych oraz odciążeniu sądów od dokonywania czynności związanych z wzywaniem stron reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników o uiszczenie opłat sądowych w sytuacji, gdy konieczność uiszczenia opłaty i jej wysokość wynika jednoznacznie z przepisów u.k.s.c. oraz orzeczeń sądów w przedmiocie złożonego przez stronę wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

W tym stanie rzeczy odrzucenie skargi kasacyjnej przez Sąd Apelacyjny z powodu jej nieopłacenia było prawidłowe (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2013 r., II CZ 161/12, nie publ., z 13 stycznia 2011 r., III CZ 70/10, nie publ., z 1 czerwca 2011 r., II CZ 19/11, nie publ., z 6 października 2011 r., V CZ 73/11, z 26 października 2011 r., I CZ 91/11, nie publ.).

Sąd Najwyższy, uznając zażalenie za bezzasadne, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., postanowił jak wyżej.